

130
NATIONAL BOARD
LION IS BESSNA 1945 4.3

Зміст:

I. Соборність у неволі.

II. З міжнародного життя.

1. Потуга, що виходить на світову арену.
2. Обличчя совєтської окупації Австрії.
3. На Балканах.
4. Становище нової політичної еміграції в Швеції.

III. В Совєтському Союзі.

1. Знаменна промова.
2. В дусі промови Сталіна.
3. Відорочіа має віддавати поклін Кремлеві.
4. Використання слов'янської наївності.
5. Популяційна політика Совєтського Союзу.

IV. На Україні.

1. 502 атестати зрілості в Києві.
2. Нові твори українських композиторів.
3. Надягають хомут.
4. З поліпшенням добробуту українців не опіаються.
5. На Карпатській Україні.

V. З українського еміграційного життя.

1. Відгук громадської opinii до речі про опортунізм.
2. Хто прагне консолідації, а хто мріє про "владу".
3. З азово-дніпровської преси.

С о б о р н і с т ь в н о в о м і .

Великі історичні події, що відбулися протягом цієї війни, знову перекраями малу світв і потрясли життям народів і цілих континентів. У світі відбулися такі зміни, що торкнулися життя майже коної держави і дозволяють нам говорити про "вчора" і "сьогодня", як цілком одмінні етапи і становища в житті цілої Європи. Перегорнулася одна і відкривається друга - нова сторінка в житті також і українського народу.

Ми не ті, що вчора, не лише духово. Війна торкнулась також і нашого ґрунту - землі української. Нашу землю зтопчено залізними копитами війни і вкрито новими могилами та поито новою кров'ю. Вона переходила з рук в руки від одного окупанта до іншого, кордони її чвесь час мінялися, над її просторами маяли знамена не одної держави і не одного народу. Бо ми - при битій дорозі.

Під гуркіт гармат падали одні з наших окупантів і приходили другі. Один у одного, як літні звірі, виривали шматочки нашої землі, поливаючи її своєю і нашою кров'ю. Сьогодні всі ті землі захопив один окупант - і то найбільш грізний і небезпечний - московський більшовізм.

Окупацію всіх українських земель Москва намагається прибрати в пляхотні нати, якими мала би бути перехоплена у українських націоналістів ідея Української Соборності. Так, напр., в "Комсомольской Правде" за 23. липня ц.р. проф. Пічета пише: "... Закарпатська Україна воссоединена со своей издавней родиной - Украиной. Тем самым впервые в своей истории весь украинский народ об"единен в рамках своего единого государства".

Ми не дивуємося тому, що нині Москва хапається за **велику** святву ідею Соборності України. Не дивує нас також і те, що Україна нині на міжнароднім форумі фігурує як самостійна держава. Москва змучена підкреслювати Соборність і самостійність України. На це її ктовхають так зовнішньополітичні як внутрішні обставини. Нині, після того, як революція 1917-19.рр. розорала український ґрунт, а в 1941-44.рр. українські націоналісти посіяли на всіх українських землях зерно національно-державницької свідомості в українстві, Москва не знайшлася поновити окупацію в старих формах і мусіла УРСР, своє дучерку, призначену для українського народу, впакувати в облудну етикетку "самостійності і соборності".

Чи варто доводити, що самостійності Україна не має, коли сьогодні в Київському музеї Леніна в кол. будинку Грушевського красуються золотими **великими** літерами макіявелістичні слова Леніна: "При спільній дії пролетарів великоруських і українських вільна Україна можлива, без такої єдності про неї не може бути й мови"?! Якщо в періоді наступу більшовиків на Україну ідея "самостійності" України в її нинішній більшовицькій інтерпретації ще в деякого з українців будила ідеї, то сьогодні ця ідея цілком пристосована до пропагандивного експорту і для зручного конґлювання на міжнародніх конференціях, для вкличення в конференції і представників "самостійних" республік, які нильно придивлялися би до дирижерської палички Москви.

Не менш облудним є і гасло "соборності". Адже поза "соборною" УРСР залишилися й досі ті частини "урдини", "вроніщини", що заселені українцями, вся українська Кубань. Ці українські терени залишає Москва в рамках РСФСР з вирізним наміром перетравити українські елементи в неситому російському шлункові. Змучанням над ідеєю соборності є також відстүүлєння полякам Лемківщини, Холмщини, а останнім часом і північної Галичини. Тепер ці землі "законно" приділені Польщі, і надан голос у світовій пресі не підноситься в захист українства цих земель, бо воно "законно", за згодою обох історичних ворогів України, віддане на помирання Польщі. Ті простори, що їх тисячу років уперто борнив український народ від польської навали, тепер віддані польським наїздникам. Тимсамим в майбутній боротьбі з Польщею, яка ще прийде, Україна позбавлена дуже вигідних стратегічних кордонів, що про-

ходили в північній Галичині.

Наше наше повозинне становище під одним державним дахом має передусім від"ємні сторони. Ми потрапили в полон і під контроль напного найбільшого і найнебезпечнішого ворога на всіх землях. Це створило для нас загрозливу ситуацію. До війни на землях, що були за межами ССРСР, українство мало відносну політичну свободу, свій національний П"ємонт в Галичині і деякі можливості національної політичної пропаганди та праці в українській культурній діяльності. /Згадати б хоча Українську Господарську Академію в Падєбрадах, Український Університет у Празі, Український Науковий Інститут в Берліні та Варшаві, численні наукові товариства. Все це відпадає у значній мірі.

Замість тих відносних свобод, що ними користалися українці, в межах демократичних західних держав, тепер прийшла на всі українські землі московсько-більшевицька тотальна система поліційної держави, що загрожує винищити все наше українське і насадити своє - "совєтське" чи московське. Довголітнє панування цієї системи на Україні загрожує винищенням української національно-свідомої інтелігенції і денационалізації широких народніх мас.

Але разом з цими від"ємними рисами, соборність у неволі має для нас також додатні елементи і можливості. Віднині стоїмо віч-на-віч лице проти двох окупантів наших земель, звільнені від другорядних обтяжень і побічних фронтів /Румунія, Чехія, Мадярщина/. Всі наші зусилля і цілий соборницький фронт скеровуємо тепер проти головних наших ворогів. З цього погляду зовнішньо-політичний післявоєнний баланс України тепер з українцями, ніж після першої світової війни і визвольних змагань 1917-1921.рр.

Як би там не було, але й претенсії Польщі відносно українських земель тепер остаточно гублять навіть ті жалгідгі підстави, які мали дотепер. На міжнародній арені визнаємо рацію за приділенням Волині і Галичини до матірнього пня. Це міжнародне санкціонування матиме значення для України на майбутнє, в моменті виборення справжньої самостійності, коли Польща знову спробує повертати собі західні українські землі. Сьогодні, завдяки тому, що Галичину і Волинь прилучено до Совєтської України, Польща губить там свої біологічні позиції. Польків зараз виселяють за межі України. Львів остаточно губить польськість! І в майбутньому, коли повстане питання про ревізію кордонів між Польщею і Україною, поляки не матимуть вже того аргументу, що в Галичині і Волині є "польський нарід".

Територіальне з"єднання українських земель може використати в своїй цілях не тільки Москва, а й українська сила. Нашим завданням в цій ситуації є нейтралізувати і утруднювати розкладову роботу московського більшевизму і спричинитися до витворення національної духової соборності. Для національного розвитку важливішою є політична свобода, а не територіальна соборність. Але без територіальної соборності дуже утруднене духовне з"єднання нації і одне з найважливіших передумов перетворення України з "географічного поняття" в суверенну Самостійну Соборну державу. Національно-політичний потенціал України по прилученню до неї західно-українських земель і Закарпатської України безперечно значнозрісі посилюється, а це неминує веде до посилення духового опору України супроти Москви.

Московський більшевизм пішов на об"єднання українських земель, переслідуючи тут свої імперіалістичні цілі. Посиллячись на українську приналежність цих земель, Москва мала змогу безборонно просунути кордони ССРСР далеко на захід і прилучити ці землі до УСРСР для невідкладної їх совєтизації вже зараз. Але крім цього, з"єднання українських земель має також для Москви пропагандивне значення. Москва мала на меті створити в міжнародній opinіo думку про цілковите розв"язання української проблеми в межах ССРСР і тим самим загальмувати нову актуалізацію українського питання в сучасному світовому процесі. І справедливо, сприятлива для московського імперіалізму міжнародна ситуація дозволила Москві на деякий час знати питання про Самостійність України

з чергових засідань і конференцій. Але українського питання більшовики не розв'язали і не можуть розв'язати і української небезпеки для себе не усунули. Тільки повна самостійність і незалежність України від Москви принесе мирне співжиття двох народів.

Нині Москва прикладає всіх сил, щоб заповнити порожнечу, яка створилася для неї на Україні. Але сьогодні московський більшовізм не спроможний опанувати українські діродні маси духово в такій мірі, як це було по першій світовій війні. Україна на гіршому досвіді пізнала вартість "дружби" з Москвою і ворожість московсько-більшовицької системи національним ідеалам і прагненням українського народу. Ідея Червоної України у формі т. зв. Української Радянської Соціалістичної Республіки в очах найширших народніх мас є цілком збанкрутованою. Маємо, як ніколи, можливість використати нову передищу для згуртування нашого народу тепер уже на всіх українських землях в єдиний, ідейно і психологічно, народ - моноліт і використати совітську державність для підготовки українських сил у всіх ділянках державного будівництва, цим самим українська справа і Українська Револуція дістає реальне опору на соборній Україні для свого розгоретання в небувалій досі мирній і малтабах. Від "Соборності у неволі" до створення Української Самостійної Соборної Держави тепер лише один крок - Збройний Револуційний Зрив об'єднаного українського народу у відповідний зовнішньо-політичний момент.

Зібрання майже всіх українських земель під одним окупантом і зібрання всіх прошарків українства старшого і молодшого покоління з усієї України на еміграції, створили умови для прискореного процесу росту соборницької психіки і свідомості. Кров, пролита підчас цієї війни в спільній боротьбі наддніпрянців і галичан, волиняків і буковинців, кубанців і синів Карпатської України на вулицях та в ттрмах Києва і Львова, Харкова і Чернівців, Полтави і Хусту, Рівного і Перемоайська, Перемишля і Литомира не минуть безслідно. Та кров пролита за ідею Соборності і Самостійності України. Ідея соборності, неухильно і твердо несена нами над землею українською впродовж десятиліть, знаходить нині реалізацію і втілення в цілому народі. Останнім часом на еміграції наші вороги пробують розбити соборницький фронт української еміграції. Галицькі ретрогради і "совєтські" люди словом і ділом намагаються роз'єднати галичан і наддніпрянців, зруйнувати чуття соборницького братерства і спільності великих цілей. Мусимо нещадно пригвождувати цих ворожих агентів до ганебного стовбу! Кожен галичанин мусить дбати про наддніпрянця більше як про себе, мусить бачити в наддніпрянцеві представника Великої України, тої, що збудувала stolьний Київ і дала нам Володимира Великого, Ярослава Мудрого і славногоня всі віки і для всіх народів Тараса Шевченка. І знес таки наддніпрянець повинен панувати в галичанинові спадковимця величнїх традицій князя Данила, традицій, з якими зрослися героїчні вчинки січового стрілецтва і жертвенна смерть української Жанни д'Арк - Сльги Басараб, українських велетнів героїзму - Віласа, Данилишина. Терор і розкладницька робота ворогів тепер вже не вб'є могутнього процесу відродження - він неухильно і певно просякає цілий організм нації, впливає в нього нову свіжу кров, усучає тяжкі рани з віла українського народу, нанесені різними окупантами, і неухильно веде до Збройного Револуційного Зриву та українського державного будівництва. Українська Самостійна Соборна Держава - реалізатор життєвих прикмет українського народу та його історичної місії з неминучим вивершенням цьогоглибинного револуційного процесу.

З міжнародного життя.

Потуга, що виходить на світову арену.

В одному з останніх чисел польського часопису "Słowo Polskie" з'явилася стаття, що передбачає можливість дальших політичних подій на Далекому Сході.

На думку часопису, японці хоч і свачіпували під ударами США, Англії, Китаю і СРСР, однак не з покаяними остаточно і очікують такої політичної кон'юнктури, яка дасть їм змогу знову стати на ноги. Така кон'юнктура ще тепер починає окреслюватись в суперечностях інтересів СРСР і Китаю.

СРСР віддавна прикладав зусилля в тому напрямку, щоб опанувати Китай, але обставини так склалися, що національні сили Китаю виразно переважали. Під зверхністю маршала Чан-Кай-Шека тепер перебуває до 350 мільйонів китайців, під комуністичним урядом лише 80 мільйонів. Перевага Чан-Кай-Шека була також очевидною, що Совети попри всю антипатію до його політичних устремлінь, щоб позискати його прихильність, неофіційно допомагали йому підчас війни. Нині Китай офіційно визнається переможцем, як одна із світових великоддержав. Китайці мають багату і старовинну культуру. Тільки через довготривалу ізоляцію Китаю від чужої освіти його культура опинилася в певному застої. Але нарід це здібний. Попри зневагу до "європейських дияволів" він легко переймає в європейців все найцінніше.

Підчас війни Китай з Японією Англія і Америка озброювали Китай і розбудовували в ньому промисловість, завдяки чому тепер Китай перестав бути ринком збуту для Америки й Англії й перетворюється до певної міри на самовистарчальну країну.

Маси крайньо перелюднені терени, Китай виявляє велику експанзію в напрямку на Мандчурію, панування над якою для Советського Союзу в справі виключного значення. Через Мандчурію пролягає залізниця, що найкоротшим шляхом з'єднує Владівосток із сибірськими комунікаційними магістралями. Коли зіткнуться ці дві потуги? Очевидно тоді, коли Англія й Америка надто дошкульно відчуватимуть обтяження вигідними позиціями Сов. Союзу в Європі, коли вони стануть виразно на бік Китаю в його претенсіях. І тоді держава, що перевищує кількість населення всієї Європи, взяту разом із усім СРСР, покаже свою могутність. Тоді надійде й черга Японії, приєднавшись до Китаю, відновити свою могутність. Від себе додамо до цих міркувань польського часопису ще й таке: хоч міркування польського часопису й не позбавлені радії, однак слід брати на увагу також і те, що китайський нарід втомлений багаторічною війною і потребує певної передиху. З цим, очевидно, буде рахуватися і китайський уряд. Тому трудно очікувати нового розмаху політичних подій на Далекому Сході в близький час.

Обличчя советської окупації в Австрії.

Відомості, що їх дістаємо з австрійських джерел, досить кольоритно змальовують становище в Австрії в останні місяці.

Большевики гарячково поспішали захопити Відень. Завдання полягало в тому, щоб перш ніж назустріч надійдуть альянти, захопити якнайбільше австрійського терену. Тому з жертвами не числилися.

Німецькі збройні сили в деяких пунктах чинили запеклий опір, як напр., коло СВ касарень недалеко від Бельгії. В деяких пунктах росіяне сотнями своїх трупів устеляли землю, але ззаду весь час чулися вигукки енкаведистів: "вперед, вперед", і все нові хвилі російських воєнків плули в смугу густого кулеметного вогню. Перші дні советської влади в Відні були відзначені загальною мобілізацією міського населення на примусові роботи /ховання трупів, лагодження доріг тощо/.

В перші дні своєї діяльності нова австрійська адміністрація, призначена большевиками, активно віддалася справі виселення за межі окупов. зон всіх чужинців. Дозвіл затриматися в Відні діставали лише

ті з чужинців, які подали документ про хворобу або стали до студій в якомусь із відеоскопичних навчальних закладів.

На чотири тижні по приході большевиків організовано і об'єднано місцеву поліцію, яка носить назву: "Österreichische Polizei".

Політичне життя набуває бурхливого темпу. Дозволені в три партії: комуністична, народна партія і соціал-демократична. Кожна з них має свій друкований орган: "Arbeitskampf" /комуністична газета/, "Demokratische Zeitung" і "Wiener Zeitung".

Найосливішою є народна партія. Вона одверто виступає проти московського імперіалізму і советських окупантів. Австрії, але поки що не переслідуються, хоча російські мола оцінюють це становище як тимчасове. "Прийде час, коли ви проситимете нас, щоб ми зробили Австрію комуністичною", - загадково загрозило казуть вони австрійцям.

Комуністична партія має малий вплив, але швидко зростає. Цей ріст пояснюється не організаційними причинами, а тими вигодами, які дістають комуністи в Австрії: їх наділяється медальйонами націонал-соціалістів та майном останніх, вони також дістають кращі норми харчування.

Культурне життя сяк-так налагоджується. Функціонують кінотеатри, в яких демонструються старі австрійські фільми /напр. "Wiener Blut"/. В кінотеатрах для росіян - советські кіно-релізи. Ціни пристойні.

Театральні виступи професійних труп відбуваються в "Josefsstadttheater"-і, а також в "Deutsches Volkstheater"-і.

Широко розгорнуто пільгову мережу.

Відчуваються значні побутово-харчеві труднощі. Населення дістає на особову місячну картку 7 кг. хліба, 1 кг. гороху, 1 кг. квасолі, 300 гр. елії, 450 гр. цукру. Цим вичерпується асортимент планового постачання. Робітництво має ту привілею, що, замість 7 кг. хліба, дістає 10 кг.

На чорній біржі ціни високі. Кілограм смальця коштує 1500 марок, добре убрання близько 10000 марок, добре зимове пальто 15000 марок. Советська військова влада гарячково ввозить в Австрію все, що можливо. Широко застосовується реєвізиція. Реєвізується для вивезення шкіри, черевки, матерію, авта, мотоцикли, мотори, обладнання всіляких виробень. У населення в перші дні советської окупації відібрано радіопарати ніби для переходу до кінця війни, але по тому вже їх нікому не повернено.

Село обтяжене контингентами. Особливо високий контингент росіян. Моведі цього року заборонено було рвати для цивільного населення, бо весь урожай мав піти на виріб горілки для армії. В зв'язку з усім цим, з грабунками і гвалтуванням жінок червоноармійцями, що траплялося досить часто, ненависть до росіян швидко зростає. Про це свідчать трупи червоноармійців, забитих вночі.

Трапляється також випадки побиття червоноармійців німцями, які виступають в обороні честі своїх жінок. Однак до якихось серйозніших заворушень це не доходило. Підпілля поки що себе не виказує.

Діяльність НКВД відразу була поставлена на широкі ноги, але енкавдівському апаратові бракує надійних і підготованих до місцевих умов "працівників". Не вистарчає людей, що знали б німецьку мову.

На Балканах.

Організація, що веде нині в Сербії боротьбу проти пробольшевицького режиму Тіто за Велику Незалежну Сербію, називається четничкою. Це сербські націоналісти, що висунули гасло "За Короля і Батьківщину". За ідеями Великої Сербії, сполучені з ідеєю югослов'янства, вони борються ще від 1929 р.

З вибухом війни організація четників пішла в ліс і в підпілля і розпочала боротьбу з німцями, але німці гострими репресіями /за одного збитого німця розстрілювали 100 сербів/ примусили організацію припинити збройну боротьбу на терені Сербії і піти ще глибше в підпілля.

Згодом генерал Дража Михайлович, який очолював четників, підняв знову повстання в Сербії, т. зв. "Равногорський покрет", спрямований

як проти німців, так і проти комуністів. З наближенням Червоної Армії з Болгарії четнічкі відділи, позбавлені підтримки з-за кордону, мусіли відступити через Боснію в напрямку на Італію і Німеччину. При цьому багато повстанців розпорошилось або було скошено тифом, і лише яких 20-30% опинилось на еміграції.

Перебісички, які останнім часом приходять з Югославії, повідомляють, що на батьківщині жахливий терор, голод і безладдя. Сперуєть численні четнічкі відділи. Ген. Д. Михайлович перебуває на територіях Греції і звідти намагається керувати революційним рухом на землях. Югославські націоналісти розпоряджають значними старшинсько-військовими кадрами, отже, в разі потреби зможуть zorganizувати міцну регулярну визвольну армію.

Титовці всіх зусиль доклали до того, щоб яконайбільше людей повернути до Югославії, для цього вони не спинялись перед найдивовижнішими трюками пропаганди і навіть тиску.

Колишні полонені серби і цивільні робітники здебільшого повернулись додому, але по поверненні, бачачи, що були обдурені, масами тікають назад і на кордоні здебільшого гинуть. В Югославії ходять погослови, ніби в Австрії і Італії вже формуються збройні сили Югославії. Хоч ця чутка дійсності не відповідає, вона потягає закордон все більше і більше втікачів.

Становище нової політичної еміграції в Швеції.

У Швеції зосередилось коло 30000 емігрантів з надбалтійських країн. Шведський уряд і громадськість всіляко сприяють новій еміграції. Емігрантів улаштовується на працю. Засновано "Шведсько-латвійське товариство". Це дуже непокоїть радянський уряд, який в численній еміграції вбачає цілком слушно небезпечну силу, яка, в разі зміни політичної ситуації, може відіграти велику роль у визволенні надбалтійських країн з-під московського поневолення. Тому вже влітку цього року центральна радянська преса підняла питання повернення еміграції додому в площині захисту прав "радянських громадян". 28.VII. ц.р. "Известия" писали: "Не хочуть вернутися тільки зрадники батьківщини, звислі з гітлерівцями, злочинці перед своїм народом, яким шведська влада прихильно надала притулок у своїй країні, відкрили для них сторінки шведського друку для ворожої Радянському Союзу пропаганди. Чесні ж люди, силоміць вивезені німцями із рідних місцевостей, хочуть вернутися і, безумовно, вернуться додому."

Красномовство автора статті, можливо, примусило б нас обмежитися скромним наведенням самої цитати без коментарів. Але одна деталь примушує нас все ж таки застановитися над запальною тирадою радянського журналіста. Як десятки тисяч людей, нібито насильно вивезених німцями, виїхали в обличчі наступу сов. армії з Німеччини за море, в Швецію? Адже і дитині ясно, що в останні хвилини свого існування гітлерівський режим мав поважніші справи, ніж евакуацію з Німеччини латвійців, естонців. І все таки ці люди, перемагаючи всі труднощі евакуації в останню хвилину, пробиваються до Швеції. Очевидно, ці десятки тисяч людей - це в ті, для яких однаково неважко як німецькі, так і російські окупанти. Тільки такі висновки подає логіка нормальної людини. Але для "Известий" закони логічного мислення не обов'язкові. Тому філіпінки на адресу Швеції закінчуються досить загрозливо: "Час зрозуміти, що гра позначеними картами нічого, крім міжнародної ганьби, шведським профашистам і їх офіційним прихильникам принести не може".

В Радянському Союзі.

Знаменна промова.

Багато з наших читачів не мають змоги стежити за радянською пресою і тому багато важливих моментів у політиці Радянського Союзу випадають з їхньої уваги. Думаємо, багато хто не мав ще й досі змоги познайомитися з про-

мовою Сталіна, проголошено ним 24. травня 1945.р. на бенкеті в Кремлі, в честь командногоскладу Червоної Армії.

Сталін сказав дослівно таке :

"Товарищи, разрешите мне поднять еще один, последний тост. Я хотел бы поднять тост за здоровье нашего советского народа и прежде всего русского народа. /Бурные аплодисменты и крики "ура"!/ Я пью прежде всего за здоровье русского народа потому, что он является наиболее выдающейся нацией из всех наций, входящих в состав Советского Союза. Я поднимаю тост за здоровье русского народа потому, что он заслужил в этой войне общее признание как руководящий силе Сов. Союза среди всех народов нашей страны. Я поднимаю тост за здоровье русского народа потому, что у него имеется ясный ум, стойкий характер и терпение. У нашего правительства было не мало ошибок, были у нас моменты отчаянного положения в 1941-42 годах, когда наша армия отступала, покидала родные нам села и города Украины, Белоруссии, Молдавии, Ленинградской области, Прибалтики, Карело-Финской республики, покидала потому, что не было другого выхода. Иной народ мог бы сказать правительству : вы не оправдали наших ожиданий, уходите прочь, мы поставим другое правительство, которое заключит мир с Германией и обеспечит нам покой. Но русский народ не пошел на это, ибо он верил в правильность политики своего правительства и пошел на жертвы, чтобы обеспечить разгром Германии. И это доверие русского народа советскому правительству оказалось той решающей силой, которая обеспечила историческую победу над врагом человечества - над фашизмом. Спасибо, ему, русскому народу, за это доверие! За здоровье русского народа! /Бурные, долго не смолкающие аплодисменты!/"

Уперше, здається, в таку ясність виявляє советський уряд свій великодержавницький курс! Подика всьому советському народові, якби починає Сталін свою промову, - це тільки нагода, щоб розгорнути широкі славословія народові російському. З цього виступу виходить, що російський нарід переважає інші народи Советського Союзу і ясним розумом, і стійким характером. За ним визнається без всяких застережень право керівництва іншими народами. Таким чином офіційно підноситься теза нерівновартісності і нерівноправності народів.

Виступ Сталіна - це ознака політичного курсу советського уряду. Зміст цього виступу впливав не в самої лише волі промовця, але в волі правлячих російських кругів, російської еліти. Вона, що вже не перший рік провадить в Сов. Союзі великодержавницьку політику, завадала задекларування великодержавницьких позицій з трибуни Кремля. Вона дійсно брала цю війну передусім як вітчизняну, вона боронила, розуміється, не народи Сов. Союзу, а цілість модернізованої російської імперії. Це вона, нова російська імперська еліта, відновила погони, звичай старого російського офіцерства, школу суворовців, цю нову інженерську школу, це вона поновила культ Суворових, Кутузових, Нахімових і Александрів Невських. Це вона в найтяжчі роки війни творить фільм, в якому ідеалізує навіть Івана Грозного. Сьогодні ця еліта, понісши великі жертви в війні, жадає заплати в вигляді одверто імперського курсу. Ця еліта, зміцніла як класа воєнно-технічна, чветься на силі. Не виключена можливість того, що подвійна бухгалтерія Сталіна, його гра в "самостійність" сов. республік, сполучувана з реальним імперським курсом, все таки не задовольнятиме російську еліту, і вона заведе на місце Сталіна імператора, в ділах якого текла б чиста російська кров.

Починаючи більшовицьку революцію, її провідники суб'єктивно були переконані, що з цією революцією світ остаточно ступає на шлях інтернаціоналізму. Дійсність однак показала, що интернаціоналістичні експерименти є лише аномаліями. Сьогодні завалюються останні підвалини интернаціоналістичних експериментів, доказом чого є, між іншим, і промова Сталіна.

Прогрес, людськість, цивілізація мають лише єдині перспективи - патос національного! Шлях націй у майбутнє лежить через націоналізм.

В дусі промови Сталіна.

Промова Сталіна викликала серед росіян більше і щиріше захоплення, ніж це належить за віддавна встановленим в Сов. Союзі звичаєм. Воно не в тим офіційним, штучно удаваним захопленням, яке звичайно супроводить кожний виступ Сталіна. В нинішньому захопленні чутно глибоку щирість росіянина, що гідно підносить голову і відчуває тепер за собою освячене урядом офіційно право дивитися на "иногородца" "свысока". Трудящі Кузбазу в своєму звіті Сталінові на сторінках "Комсомольської Правди" 27.УІІ ц.р. пишуть таке: "Сонце нашої перемоги зішло над світом. В його промінні розцвітає, наливається соками советська земля. Впевнено дивимося ми вперед, в майбутнє. Разом з Вами, товаришу Сталін, ми проголосили тост за великий російський нарід - керівну силу Сов. Союзу. Стійкий характер, ясний розум, терпіння російського народу з особливим силою виявилися в епоху найвеличніших подій нинішньої війни." Реверансів у бік інших народів у цьому листі немає. Епоха національного лібералізму в Совегах закінчилась!

Білорусь має віддавати поклін Кремлеві.

Цілком в дусі промови Сталіна якийсь білоруський поет, якого наш Шевченко напевно зарахував би в категорію "блудолизів", пише:

О, Беларусь, моя земля!

Я знаю: видит Он / тобто Сталін, наша примітка /

Кака ты приносиш до Кремля

Глубокий свой поклон.

І таке друкується на сторінках "Известия", ч. 176 за цей рік.

Використання слов"янської наївності.

У статті "Победа словянских народов в вековой борьбе с немецкими захватчиками" / "Комсом. Правда", 176 / нинішню війну трактується як велику боротьбу російського народу за визволення всіх слов"янських народів. Підкреслюється: слов"янські народи ніколи не забудуть, що їх врятовано від німецького варварства Сов. Союзом, в якому керівна роль належить російському народові. Говорячи про визволення слов"ян з німецького ярма, автор проті-спритно обходить той факт, що такі слов"янські народи як українці і білоруси довгими віками були в московській неволі, яка дечим нагадувала "німецьке варварство".

Натомість автора приваблює наївна ідеалізація російського народу у західних слов"ян, і він із замилювання цитує словацького письменника Ладевіта Штура: "Росіяне, - єдині слов"яне, які зберегли свою самостійність і тим врятували честь слов"янського племени. Такому провідникові слов"янські народи можуть довіритися без по-совання". Так на ґрунті "історичних посилок" твориться новий аргумент для виправдання провідної ролі російського народу.

Популяційна політика Советського Союзу.

Колосальні втрати в населенні, що їх зазнав СССР, починають, очевидно, турбувати Кремль. Щоб досягти належного приросту населення, там уживається тепер надзвичайних заходів. Встановлено почесне звання "матері-героїні" для тих жінок, які народили й вижили десять чи більше дітей. Цих жінок також за "Указом президії Верховної Ради СССР" нагороджується орденом "Мати-героїня".

На Україні.

502 атестати зрілості в Києві.

В кінці липня ц.р. в залі Київської філармонії відбувся вечір випускників середніх шкіл. Зав. міським відділом освіти Дударенко виступив на вечорі з доповіддю про підсумки навчального року. Випускників вітав наркомосвіти акад. П. Р. Тичина. 39 випускників відзначено правом на золоті медалі. Враховуючи дуже малу кількість випускників, їх випущено цього року в Києві тільки 502 особи. З цього можна бачити,

як в наслідок поруйновання столиці більшовиками і німцями під час війни, зруйнулася освітня мережа міста.

Нові твори українських композиторів.

Орган всесоюзного Комітету журнал "Слов'яни", що виходить у Москві, інформує про нові твори українських композиторів. Штогаренко написав Кантату - симфонію, Вериківський кантату "Гнів слов'ян", Лятошинський - Квінтет на українські теми, Борисов - симфонічну поему "Україна в огні", Мейтус - 4-ту і 5-ту скіти для великої симфонічної оркестри. Мейтус і Рибалченко закінчили музику до опери "Гайдамаки". Рябов написав музичну комедію "Тошились в дурні" до тексту п'єси Старицького тієї самої назви. Композитори закінчили також кілька творів для концерту-фільму під назвою "Українські мелодії", що його творить українська кіностудія.

Як бачимо, музичний геній України, навіть в тяжких умовах нової окупації, інтенсивно виявляє себе, запліднюючи своїми мотивами і музичними українців, і чужинців, що зрослися з нашим мистецтвом.

Надягають комуні.

Після втечі з України німецьких загарбників більшовицький партійним групам довелося прикласти багато зусиль до того, щоб відновити в колгоспах комсомольську мережу. Якщо в деяких селах молодь чи то захоплена ідеєю більшовізму, чи гнана страхом, спішила до комсомолу, то були факти і протилежні. Із творенням комсомольських осередків не поведлося. В таких випадках починав працювати на всю потуганість апарат райкому ЛКСМУ. Саме такий стан був у багатьох колгоспах Петриківського району Дніпропетровщини. Щоб ліквідувати "прорив", у такі колгоспи спрямовували фанатиків-комсомольців. Вони повинні були бути у "відсталіх" колгоспах і пропагандистами, і сексотами НКВД водночас. Надсилано їх у всеозброєнні: з книжок Сталіна "Про велику вітчизняну війну Советського союзу", з повістю Горбатова "Неподолати", з ухвалами XIII пленуму ЦКВЛКСМ тощо. Двічі на тиждень звітували вони телефоном перед райкомом про результати своєї тарячкової роботи. Наслідки виявилися "блискучі": хотіла чи не хотіла молодь Петриківського району, але вона все в основному в комсомол втягнена. Кожна молода людина, усвідомлюючи те, що на близький час доводиться числитися з існуванням советсько-московського режиму на Україні, вступає до комсомолу, захищаючи себе тим від переслідувань і правових обмежень. Тепер на українську молодь, новоспечених комсомольців, накладається обов'язок бути передовиками "соціалістичного будівництва". Тому, приміром, комсомольці колгоспу "Большевик" Петриківського району примушені були цього літа в 1,5 - 2 рази перевиконувати всі завдання. Їм довелося за п'ять днів побудувати в колгоспі птахоферму. Москва потребує українського хліба, овочів, і комсомольцям в зв'язку з тим роботи більше ніж вистачить.

З поліпшенням добробуту українців не спішаються.

Як повідомляє советська преса, за весь час від моменту вигнання німців з Литомирщини до середини літа ц.р. на всю литомирську область збудовано лише 4000 будинків. Коли взяти на увагу, які величезні спустошення вчинила війна в цих обшарах, то цифра - 4000 - стоїть у всій своїй мізерності.

На Карпатській Україні.

Як скрізь, так і тут, більшовики діють методом медяника і б'ють. Цієї осені вони мали намір розгорнути навчання більше як в 500 початкових школах, відкрити ряд середніх шкіл. Невідомо тільки, звідки візьмуть вони вчителів, боє закарпатське вчителство вони поспішили внарештувати.

Як за першої окупації Галичини, так і тут комуністична партія

інсценізувала- " у свій час "добровільне" приєднання Карпатської України до СРСР. Для цього скликало було з "ізд" народніх комітетів, який схвалив маніфест про приєднання. Далі відбувалося все так, як годиться в Союзі Радянських Союзів. Були святочні строї, і як данина патріархальності були навіть церковні дахони, "як на великдень". А далі в Ужгороді, в губернаторському паладі, голова Народньої Ради спеціально підшуканий для сентиментально-помпезного видовища якийсь Іван Турянник, ставав на коліна перед червоним прапором і клявся своєю вірності совєтському народові.

Російська експансія на Закарпатті триває, що тут довгий час було сильне московільство. Цей момент дуже ціниться пізнішими "культуртрегерями", і вони намагаються, де можна, відродити московільську психологію і настрої. Якийсь ніби місцевий поет Андрій Карбеліні написав поезію :

Ми не одні. Від Тісси і Попраду
До дальніх золотих сибірських гір
І до холодних білих вод живе одна плеяда
Один народ на весь простір.

Такі вірші приємно лоскочуть самолюбство тутешніх російських верховодів і вони такі геніальні витвори забріханого пера нашого землячка подають у перекладі російською мовою, на сторінках центральних органів друку.

Одначе тіні героїв, що полягли в 1938-39рр. в боротьбі за самостійність Карпатської України, не дають совєтським бюрократам спокійно спочивати на лаврах. Ті, що примушені були голосувати за "приєднання", добре знають, що таке ОУН, бо ж саме ОУН вела їх на героїську боротьбу проти мадярів.

І тому місцева преса аж заклинається в наклепах, інсинуаціях на адресу українських націоналістів. До чого призведе взятий більшовиками політичний курс на Закарпатті, покаже мабуть недалеке майбутнє.

З українського еміграційного життя.

Відрух громадської opinii, або демо про опортунізм.

Ми одержали цікаву статтю одного з наших прихильників. Ця стаття не в офіційним виразом думок редакції, одначе вважимо за доцільне надрукувати її без змін.

У ВИРІ ПОДІЙ.

Думаю, що кожен з читачів, що були над рікою і бачили в деяких місцях її вирівнювання, запитали, якто відломок дерева, попавши в той вир, стає його іграшкою, крулячись в напрямі крутіж вод, і не може з того крутіж видістатися, доби поплисти даліше руслом ріки. У фізиці таке явище називається "безвладність".

Деколи трапляється таке із людиною, а навіть гуртом людей. Буває, що людина чи гурт людей попадає у вир суспільних чи суспільно-політичних подій і стає іграшкою вервужних сил.

Не маючи змоги видістатися з того крутіж, людина чи гурт людей піддається вервужним силам. У суспільному чи суспільно-політичному житті таке явище, як відомо, називається "опортунізмом".

Всі знаємо і усвідомлюємо собі, що живемо у суспільному і міжнародному вирі подій. У крутіж тих подій дійсно можуть захитатися навіть ті, що мають і мали ясну ідею, скрісталізовану думку і вироблений погляд на життя - русло, яким мають іти до обраної незмінної цілі. Що ж говорити про тих, для яких не ідеї, а лише формальні, особисті чи персональні справи та мадоба зовнішнього блиску і ефекту все і всюди були мотивами їхньої акції. Такі можуть не лише захитатися, але навіть втратити рівновагу і, по закону безвладності, стати іграшкою вервужних сил та понасти на шлях опортунізму.

Воім нам де в пам'яті, якто на протязі останнього шверть сторіччя в українському політичному секторі йшла завзята боротьба між трьома основними політичними рухами, а саме : демократичним, соціалістичним і націоналістичним. Боротьба велася в площині світоглядово-ідеологічній і програмово-політичній. Боротьба велася різними засобами, про які сьогодні - цур їм - не будемо говорити.

Не маємо тут змоги широко розводитися над світоглядами, які лягли в основі ідеологій і політичних програм тих трьох українських політичних рухів. Пригадаємо лише, що в основі ідеологій українських демократів і соціалістів поставлено - як і в інших народів - матеріалістично-індивідуалістичний світогляд, в той час, коли український націоналістичний рух побудований на ідеалістично-волюнтаристичному світогляді. Відомо нам, що матеріалістично-індивідуалістичний світогляд, а за ним і демократичні і соціалістичні ідеології і політичні програми всіх народів, а в цьому і українських демократів, виходять від одиниці, її вольностей і інтересів, в той час, коли ідеалістично-волюнтаристичний світогляд, а за ним і ідеологія і політична програма націоналізмів, а в тому і українського націоналізму, виходять від спільноти одиниць, тобто від нації, як найвищої людської спільноти та інтересу тої спільноти, як цілості.

Між тими двома світоглядами, а за ними і ідеологіями і політичними рухами, велася, ведеться і буде вестися боротьба не лише в українському народі, але в всіх політично вироблених, свідомих народів.

Боротьба йде не за світогляди, бо вони існують і будуть існувати незалежно від боротьби і її вислідів. Боротьба йде за ідеології і політичні програми, які є основні на одному з тих світоглядів. Річ в тому, що так демократи, як і соціалісти, виходячи, одні з демократичного, другі з соціалістичного світогляду, зміряють одні до космополітизму, другі до інтернаціоналізму, але завершенням обидвох мало б бути співжиття одиниць в одній вселюдській державі. Безперечно, що така концепція є дуже вигідна для народів, які в емансипації власні держави, бо така концепція паралізує волю і охоту поневоленого ними народу до боротьби за власну державу. Бож подемовляв - боротися за власну державу, якщо і так всі змагаємося за всесвітню для нас всіх державу.

Тим способом одурманили різні російські соціал-демократи нашу провідну верству в Україні під російською окупацією і на тій підставі творилися всякі соціалістичні і демократичні "парламентарні кола", "б'юрократи" чи "клуби" з різних національностей, куди входили і українці в австрійському парламенті, а потім в польському сеймі.

Але на цьому не кінець. Так само, як в зовнішньо-політичній, так само в внутрішньо-політичній концепції доходить до того, що одні одних використовують і шебрують, чим створюється т.зв. класова боротьба посідаючих з непосідаючими, чи інакше "пролетаріату" з "буржуазією", що вкінці доводить або до хаосу, або до тоталітарної системи, яку ми сьогодні бачимо в Сов. Союзі, де людина як звірина. Совєтський Союз, згідно з конституцією побудований також на демократичних засадах. Але що з того? Чи може там людина свobodно жити?

Тому націоналісти, маючи це все на увазі, кажуть : ми не в протидію народовладної системи, тобто державного устрою, в якому кожна одиниця мала б свободу висловити і виявити свою думку і волю і влаштувати собі своє життя по своїй впадоби. Але рівночасно з тим ця свобода одного, не сміє перешкоджувати другому свobodно висловлювати і виявляти свою думку і волю і влаштовувати своє життя по власній впадоби. І тому націоналісти кажуть : визнаємо свободу людини, але лише там далеко, доки вона не перешкоджає іншим одиницям в тій же свободі і цілості одиниць, якою є нарід чи нація.

Рівної націоналісти не є проти співжиття тих народів, але хай ті всі народи насамперед будуть вільними в своїх власних державах, деби могли свobodно виявити свою волю до співжиття з тим чи іншим

народом.

Це є основним в ідеології і політичній програмі українського націоналістичного політичного руху, побудованого на ідеалістично-волюнтаристичному чи націоналістичному світогляді, а оформленого в ОУН.

Лише ті, які визнають націоналістичний тобто ідеалістично-волюнтаристичний світогляд, що охоплює собою все - і ідеологію, і політичну програму, мають право і можуть називати себе націоналістами.

Український націоналізм, а властиво націоналістичний рух, оформлений в ОУН, пережив в 1940-р. дожжувальний удар. На початку того року відкололася певна група людей, яка мимо того, що виступила з рядів ОУН, а навіть виступила проти неї, задержала назву ОУН. По якомусь часі до тої назви ОУН додали воні букви СД, що мало б означати "самостійники державники". Розлам в ОУН і існування побіч себе двох націоналістичних організацій, та ще й тої самої назви - це було для українського громадянства незрозуміле. Не розв'язав тої загадки чи таємниці ні додаток СД, бо ж коаний націоналістичний рух і коаний націоналіст шам по собі є вже С/амостійник/-Д/ержавник/. Розв'язку тої загадки чи таємниці приносить нам щойно "Наш Шлях" ч.4 з дня 1. липня 1945-р., де на сторінці 4-ій читаємо наступне: "Українська Головна Визвольна Рада ... одинокa перейняла на себе традиції боротьби за українські демократичні вольності ...", а далше на стор. 9-ій в т.4-ій "Соціальної платформи" читаємо: "УГВР приймає а/ забезпечення народньо-демократичного способу визнання політичного устрою в українській державі..."

Отже, нема найменшого сумніву, що в вирі подій, націоналісти під проводом С. Бандери, по закону опортунізму, перейшли від націоналізму до народнього демократизму.

Добре - може дехто в сумніві сказати "але можливо, що прихильники Бандери визнають лише демократичний устрій, оставляючи за собою світогляд, а тим самим і ідеологію націоналізму".

Такий підхід до справи був би дещо незгідний з логікою і елементарними соціологічними законами: бо ж не можна міняти устрій, не змінивши програми, а програми не можна міняти, не змінивши ідеології, а ідеології не можна міняти, не змінивши світогляду. Все це є одне з одним пов'язане і одне від одного узаємнене. Але ми допускаємо і таку можливість. Одначе, щоби розвіяти всякий сумнів в те, що тут маємо до діла не лише з демократичним устроєм, але зі світоглядом, то позволимо собі запитувати тойже самий "Наш Шлях", де на ст. 4-ій читаємо: "Світоглядом УГВР станула на позиціях демократизму і то не кон'єктурного, сьогодні, коли воєнна ситуація рішена, але вже тоді, коли українські т.зв. демократичні партії своєю неутральністю чи активною участю ще солідаризувалися з тоталістичними принципами."

Отже, нема найменшого сумніву в те, що тут маємо до діла не лише зі зміною устрою, але і зі зміною світогляду націоналістичного на демократичний. Наведений щойно цитат прорежисеро домагає, що світогляд змінився і то не "сьогодні", але вже тоді, коли українські т.зв. демократичні партії своєю неутральністю чи активною участю ще солідаризувалися з тоталістичними принципами, хоч "воєнна ситуація рішена" ще не була, але от-от, мала рішатися, того українські т.зв. демократичні партії "ще" не спостерегли.

Було б все в порядку, якщо б молоді "українські демократи" самі не освоїлись ще зі своїм новим "світоглядом", не починали переліцтовувати себе з іншими "українськими т.зв. демократичними партіями", хто з них більші демократи, чи тамтєвони, "некон'єктуральні", чи тамті, лише "т.зв. демократичні партії".

А зовсім не задростимо новим "некон'єктуральним" і "несьогоднішнім" "українським демократам" їхнього просто "геніяльно-го" висчетя "воєнної ситуації", яка застала їх до "своєчасної" зміни світогляду з націоналістичного на демократичний.

Але ми були б немирні, якщо б ми не висловили на цьому місці

свогого вдоволення, що нарешті українське промідянство довідалося, яка була і є різниця між, сьогодні вже т.зв. націоналістами, бо в дійсності українськими демократами під проводом С. Бандери - і націоналістами, оформленими в ОУН під проводом А. Мельника.

Основна різниця є в світовідчужанні і світосприйманні, за чим слідувало все інше, включно до зилу і відмовлення послуху Проводові на початку 1940.р. І слушно сказано, що ця зміна світогляду, "то не кон'юнктуральне" і не "сьогодні" сталося. Бож світогляд так скоро не міняється. До сприйняття того чи іншого світогляду людина мусить бути внутрішньо предистинована чи наставлена. Дослідники кажуть, що з наставленням сприймати такий чи інший світогляд людина має на світ приходить, і воно, те наставлення, є притане в людині до моменту, коли вона його може виявити. Тим моментом для наших колишніх "націоналістів", а сьогоднішніх "українських демократів" був момент, коли Голова ПУН завадав на початку 1940.р. від них, як членів ОУН, дисципліни, карності, послуху і підпорядкування. Тоді в них це демократичне світовідчужання відізналося і виявило себе та дтовхнуло їх по шляху "демократичних вольностей", яких вони сьогодні є оборонцями і, як самі признаються, є "одинокі, що перейняли на себетрадиції боротьби за ці українські демократичні вольності".

Може насунути питання : якже погодити їхні демократичні вольності з тою "карністю і дисципліною", яку бачимо в їх рядях. Відповідь зовсім проста. Аналогічну "карність і дисципліну" бачимо і в Советському Союзі. Ця карність і дисципліна - це не є внутрішня потреба і почування членства. Про це "карність і дисципліну" можуть багато дечого сказати ті, які цю "карність і дисципліну" переживали і переживають на власній шкірі. Від тої "карності і дисципліни" в ім'я "демократичних вольностей" згинувло там багато рядових і передових їх членів. І про те все буде своєчасно сказано.

Це є питома кожному, хто горлає "про демократичні вольності, "демократом" він є так довго, як довго від нього вимагають карності, дисципліни і послуху. Коли ж він дістається на передове місце, і вимагає від другого карності, дисципліни і послуху собі, тоді він забуває про демократичні вольності. Явище, яке в нас, українців, стрічаємо майже повсякденно. Ось це і є наслідування чужих зразків. Чийх - ми знаємо.

Наступається чергове питання : чому вони відразу до тих "демократичних вольностей" не признавалися.

Причин на це склалося досить :

1. Вони тоді це самі не усвідомлювали собі, що їх поступок - це є "демократична вольність".

2. Тодішня "кон'юнктура", тобто дійсність була такою, що "демократичні вольності" були непопулярні і то так далеко непопулярні, що тоді навіть, віддавна вже існуючі українські демократичні партії припинили своєдіяльність, а вслід за тим;

3. Призналися їм тоді до "демократичних вольностей" потягало за собою їхню непопулярність і тим самим втрату націоналістичних кадрів, яких вони потягли за собою демагогічними гаслами "рятвання національної революції", яку - мовляв - Голова ПУН полк. А. Мельник зрадив і зівів на манівці, як вони тоді писали.

Хто на ділі зрадив націоналістичну революцію і обманув націоналістичні кадри та попровадив їх на манівці вже немає сумнівів.

Але зноваж таки вважаємо, що поява нового українського політичного чинника, а саме українських демократів, оформлених в Українську Головну Визвольну Раду /непідходяща назва/ є явищем позитивним. Врак українського демократичного оформлення осередку давався сильно відчувати. Не сумніваємося, що ця прогаліну виконить УГВРада і гідно та достойно заступить українську демократію.

Жаль лише, що, з незрозумілих для нас причин, підбирається нова назва, а саме "народно-демократичну". Чи не краще було б дійсно назвати до традиції і прийняти назву "національні демократи"?

Така партія існувала на Західно-українських землях під австрійською окупацією ще перед першою світовою війною. Треба признати, що вона дуже багато причинилася до розвитку як національного життя, так і політичної думки, зокрема на цих землях. До традиції тої партії нав'язало по першій світовій війні Українське-Національно-демократичне Об'єднання, в скороченні УНДО-ниня, яке також дбало і захищало українські інтереси - українських земель. Нав'язати до цих традицій новим українським демократам було б тим легше, що, як нам відомо, деякі чоловіки особи бывшего УНДО знаходяться на чолових місцях в УГВРаді. Отже з уваги на те, що "світоглядом УГВРада станула на позиціях українського демократизму" і "одином перейняла на себе традицію боротьби за українські демократичні вольності", вважаємо, що було б доцільним і визначним, в зв'язності до української демократії, прийняти і її назву, може не УНДО, хоч то було б найбільше підходяще для тих всіх, хто об'єднався в УГВРаді, але все ж таки щоби тоне виглядало на самозакоханість бывших ундіаців, краще прийняти назву "Українські Національні Демократи", бо народні демократи нагадують "польські лєдові фронт", чи "сторонніцтво".

Липень 1945.

Г.К.

Хто прагне консолідації, а хто мріє про владу.

Як вже повідомлялося в "Нашому Вилетені", в серпні ц. р. з ініціативи Проводу ОУН відбулася конференція українських політичних чинників. До участі в конференції запрошено було відповідальних представників УНР, Гетьманців-Дирлавициків, ОУНСД і ОУН. Представник ОУНСД на конференцію не з'явився. Марно виждавши тиждень на представника ОУНСД, 9-ого серпня представники трьох політичних осередків розпочали конференцію.

Предметом розгляду конференції були такі питання :

2. Інформування віаносин в українському політичному секторі і остаточне оформлення українського політичного осередку на основі внутрішньої національної організації і всеукраїнської репрезентації назовні.

2. Інформування віаносин в українському суспільно-громадському секторі і остаточне створення централі для суспільно-громадських справ, для захисту української еміграції і для виступів у цих справах перед компетентними чужинними чинниками.

Поза цим на порядку деннім були ще інші справи.

Репрезентація ОУН виступила на нараді з розгорненням проектом декларації в справі переведення консолідування. В основу цього проекту покладено засаду різновласти і різноправности українських політичних сил, їх дружню співпрацю в всіх напрямках визволення і громадської діяльності, при чому за кожною політичною течією зберігалася б її незалежність. Репрезентація УНР стала на цілком прогнелесному становищі. На думку керівних чинників УНР "Голова Уряду, Голова Ради Міністрів Андрій Лівинський, як законний наступник Голови Директорії, перейняв його титул і права, та обняв керму нашого державно-політичного життя і боротьби на чужині" і тому всі українські політичні сили повинні підпорядковуватися Центрові УНР.

Через таке наставлення представників УНР триденна нарада не дала позитивних вислідів. Одначе позитивом її було те, що Гетьманський табір цілком приєднався до тих засад солідаризації в політичному і громадському секторі, що їх висунув Провід ОУН. Така постава відповідальних гетьманських чинників свідчить про їхнє глибоке розуміння трагічності української дійсности і ще раз засвідчує їхнє державницько-політичну мудрість.

З приводу невдачі консолідаційної конференції, спеціальний комунікат для членів ОУН зазначає :

"Ми зовсім свідомі того, що всі сьогоднішні діючі політичні чинники мають менші чі більш заслуги у визвольних змаганнях Українського Народу, починаючи від 1917-р. по нинішній день. Але всі ті заслуги зовсім не перешкоджають, а навпаки, на нашу думку, повинні сприяти тому, щоб усунути двох чи навіть чотирьох власних і пляхом солідаризації створити дійсно єдиний керівний осередок, до якого входили б всі українські політичні чинники, осередки, чи руди, який кормував би далі визвольними змаганнями українського народу, репрезентував би змагання і український народ назовні, та зкінді упорядкував би внутрішні відносини української еміграції в світо-громадському секторі та взяв цю еміграцію в оборону супроти зовнішнього світу й допоміг їй в ділянці правовій, духовно-культурній і матеріальній.

Чи дійсно українську провідну верству провела внутрішня розгра, підсичувана ворогами України і українського народу так, що вона навіть з обличчі сьогоднішньої дійсності не може опом'ятися і викресати з себе настільки моральної сили і політичної свідомості та зрілості, щоб упорядкувати українські внутрішні справи і створити один керівний осередок її?

Чи ми, українці, маємо дійсно терпіти у себе безвідповідальність в той час, коли внутрі неупорядкована еміграція віддана на поталу при зовнішніх сил, а зовнішні чинники виразно кажуть: "порозумійтеся між собою, а тоді щойно будемо з вами говорити"?!
Питаємо: хто візьме за те все, що ді-

ється, відповідальність перед українським народом і історією?

Немає двадцятип'ятилітня визвольна боротьба не навчила нас нічого?! ... Згадаймо Гетьмана Івана Мазепу, який закликає всіх "тягнути в один рух". Коли цілий народ по церквах зносить молитби перед престолом Всевисшнього: "Боже, нам єдність подай", то чому ми тих молитов тут на землі не вислухаємо?"

Закінчується комунікат такими рядками:

"Попри те, що ми на шляху до внутрішньої української солідаризації стрічаємо наразі так значні перешкоди, ми ні на хвилину не занепокоєні тим і, закріплюючи наші внутрішні позиції та героди рани, завдані ворогами і братами, будемо далі працювати в наміченому напрямі аж до остаточної перемоги української внутрішньої національної солідаризації".

З заокеанської преси.

Український часопис у Філадельфії "Шлях - the Way" в одному із серпневих чисел друкує статтю "Будьмо готові!"
В цій статті, між іншим, читаємо таке:

"..... червоному дияволу замало було жертв, замало пролито крові на Придніпрянщині. Комуністи забажали знищити нашу св. Віру, знищити й нашу Надію. А в засобах вони не перебирали. Де не могли порадишити собі відразу насильством, там змивали підлости і підступу. Сприси по землі крутяться їхні слуги. Їх підла робота тим небезпечною, що скрита, замаскована ...

Пам'ятаймо, що самі агенти комунізму для нас не страшні, якщо вони не вийдуть послуху між народом. Бо ворог може здавити нас тільки власними нашими руками. Тимто й не шукаймо ніде "приятелів", стараймося діяти до кращого тільки власними силами. Бо тільки власними силами може діяти надія при Божій допомозі до кращого майбутнього ..."

"Але зі старого Краю продирається до нас страшні, прямо катастрофальні вісті, хоч насильно виселяють наш народ, хоч безпощадно розстрілюють світську і духовну інтелігенцію, не надаймо в зневіру. Правда перемогти мусить, Бог з нами. А поки що б'ємо в могутній дзвін Ваших сердець, Вашої віри, Вашої гідності і національної честі:

не посороміть нашої св. Віри, не посороміть тризуба св. Володимира. Ставайте в ряди, ставайте до праці, до боротьби з червоною навалю. Ставайте і будьте готові!"

Гадаємо, що ці нескраві думки і заклики, продищені філіальнійській цензурі на шпальти легального видання, не потребують жадних коментарів, бо й самі по собі виразно характеризують настрої американських українців.